

EĞİTİM FAKÜLTESİ MEZUNLARININ EĞİTİM BİLİMLERİ DERSLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (Niğde Üniversitesi Örneği)

Ayhan DİKİCİ*

Yasemin YAVUZER**

Rezzan GÜNDOĞDU***

Özet

Eğitim fakültelerinin amacı, temel eğitim ve ortaöğretime nitelikli öğretmenler yetiştirmektir. Nitelikli öğretmen yetiştirmede en önemli konulardan biri öğretmen yetiştirme programlarıdır. Bu çalışmada, eğitim fakültelerinde verilmekte olan eğitim bilimleri derslerinden öğrencilerin yararlanma oranları araştırılmıştır. Bu amaçla, mezunlara uygulamak için bir anket geliştirilmiştir. Geliştirilen anket 644 mezuna uygulanmıştır. Anket sonuçları, öğrencilerin mezun oldukları bölümlere göre analiz edilmiştir. Mezunlardan alınan verilere göre, öğrencilerin eğitim bilimlerinin temel derslerinden yeteri kadar yararlanamadıkları bulunmuştur. Araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak öneriler verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Eğitim fakültesi, mezunlar, eğitim bilimleri dersleri

Giriş

Problem

Ülkelerin gelişmişliği, büyük ölçüde yetişmiş eğitimli bireylerinin çokluğu ile ilişkilidir. Bireylerin iyi yetiştirilmesi öncelikle eğitimin uzak hedefleri ile paralel olmalıdır. Ülkelerin çağdaşlaşması, gelişmiş ülkeler arasında yer alması ve vatandaşlarının mutluluğu uzak hedefleri oluşturur. Uzak hedeflere ulaşmak sırasıyla özel ve genel hedeflerin aşılması ile sağlanır. Hedeflere ulaşmak, nitelikli öğretmen yetiştirmeye ve ihtiyaç analizleri iyi yapılmış eğitim programlarının geliştirilmesine bağlıdır. Eğitim amaçlarının gerçekleşmesi büyük ölçüde öğretmenin nitelikli olarak yetişmesiyle sağlanabilir (Türkoğlu, 1992, 480).

Eğitim programı kavramı ve eğitimde program geliştirme çalışmaları özellikle 20. yüzyılda dikkati çeken bir uğraş haline gelmiştir. Ülkemizde özellikle cumhuriyetin ilanıyla beraber değişik dönemlerde bir takım program geliştirme çalışmaları yapılmıştır (Demirel, 2003, 11-19; Doğan ve Kurt, 2000).

Köy okullarına öğretmen yetiştirmek üzere 1940 tarihinde Köy Enstitüleri açılmıştır (Akyüz, 1982, 250). 1974-1975 öğretim yılından itibaren temel eğitim birinci kademe için öğretmen yetiştirmek üzere iki yıllık eğitim enstitüleri açılmaya başlanmış ve bu okullar 1982'den itibaren Eğitim Yüksek Okullarına (Akyüz, 1982, 244), 1989 yı-

* Yard. Doç. Dr.; Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi

** Öğr. Gör.; Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi

*** Öğr. Gör.; Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi

İnandan itibaren de eğitim yüksekokullarının öğrenim süresi 4 yıla çıkarılmış ve eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür. 1994-1998 yılları arasında yürütülen YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi çerçevesinde eğitim fakültelerinde yeniden program geliştirme çalışmaları yapılmış ve uygulamaya konulmuştur (YÖK, 1998). Yeniden yapılanmanın gerekçelerinden biri de, eğitim fakülteleri öğretmen yetiştirme programlarında yer alan dersler, konuları, içerikleri ve bütünsellik özellikleri bakımından gereken nitelik ve özelliklere sahip öğretmenleri yetiştirmekten uzak olmasıdır (YÖK, 1998, 19).

Eğitim fakültelerindeki yeniden yapılanma çalışmalarında öğretmenlik formasyon dersleri de bir takım değişikliklere uğramıştır. YÖK/Dünya Bankası işbirliği ile oluşturulan çalışmalar sonucunda eğitim fakültelerinin programlarında yer alan eğitim bilimleri derslerinin isimleri ile kredi ve saat düzenlemeleri aşağıdaki Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Eğitim Fakültelerinde Verilen Eğitim Bilimleri Derslerinin Yarıyıllara Göre Dağılımı

Dersin Adı	Yarıyılı	Teori	Uygulama	Kredi
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	1	3	0	3
Okul Deneyimi I	2	1	4	3
Gelişim ve Öğrenme	3	3	0	3
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	4	3	2	4
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	5	2	2	3
Sınıf Yönetimi	6	2	2	3
Özel Öğretim Yöntemleri I	6	2	2	3
Özel Öğretim Yöntemleri II	7	2	2	3
Okul Deneyimi II	7	1	4	3
Rehberlik	8	3	0	3
Öğretmenlik Uygulaması	8	2	6	5

Tablo 1 incelendiğinde daha önceki öğretmen yetiştiren kurumların programlarında yer alan “Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Tarihi v.b.” derslerinin yeni yapılanma ile kaldırıldığı görülmektedir. “Eğitimde Program Geliştirme, Genel Öğretim Metotları ve Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme” derslerinin “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme” dersi adı altında birleştirilmiş, “Eğitim Psikolojisi, Öğrenme Psikolojisi ve Gelişim Psikolojisi” dersleri de “Gelişim ve Öğrenme” dersi olarak yeniden düzenlenmiştir. “Okul Deneyimi I ve Okul Deneyimi II” derslerinin yeni bir ders olarak programa yerleştirildiği görülmektedir. Bir çok eğitim bilimleri dersi ya programdan kaldırılmış ya da birleştirilmiştir. Böylece eğitim bilimleri derslerinin sayısı azaltılmıştır. Dönmez (1998) de yeniden yapılandırma ile eğitim bilimleri alanının yok sayıldığını belirtmektedir.

Bir ülkede eğitim sistemini geliştirmek için ödenekler artırılabilir, programlar yeniden ele alınıp düzenlenebilir. Ancak, en doğru gelişme ve değişim, öğretmenlerin eğitim anlayışlarının değişmesi ve gelişmesi ile sağlanabilir. Bir okulun veya eğitim sisteminin başarısı öğretmenlerin sınıftaki uygulamalarına bağlıdır. Bu nedenle öğretmenlerin meslek öncesi ve meslek içi eğitimlerinin geliştirilmesi için yeni yöntemler aranması her zaman gerekecektir (Kulahçı, 1984, 19). Örneğin, Küçükahmet, (1986, 112) öğretmenlik mesleğinde bulunanların sağlam bir genel kültür ve alan bilgisi yanında, sağlıklı bir öğretmenlik bilgisine sahip olmaları gerektiğini belirtmektedir. Bu durum öğretmen yetiştiren bütün kurumları ilgilendirmektedir. Eğitim fakül-

telerinin amacı; temel eğitim ve ortaöğretime nitelikli öğretmenler yetiştirmektir. Öğretmenlerin iyi yetişmeleri gündeme geldiğinde ilk sırada incelenecek konu, öğretmen yetiştirme programlarıdır (Ataünal, 1994, 12).

Argon ve Kanbur (2001) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde ki yöneticilerin eğitim fakültelerinin yeniden yapılanma sürecine ilişkin görüşlerini araştırmışlardır. Yapılan bu araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Eğitim fakültesi yöneticileri bölümlerin yeniden yapılandırılmasını yerinde görmemekteler, programda yer alan dersleri ve ders içeriklerini uygun bulmamaktalar, birinci sınıftaki öğrencilerin okullara uygulama amaçlı gözlem yapmaya gönderilmesini doğru bulmamaktalar, öğrenci işleri açısından bürokratik engeller yaratacağını belirtmekteler, bu modelin yetersiz olduğunu ancak nitelikli öğretmen yetiştirme amacına yönelik arayışlar için önemli bir adım olduğu konusunda birleşmektedirler.

Korkmaz ve Akbaşı (2001) Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde toplam 697 öğrencinin Okul Deneyimi I dersi etkinliklerini tamamladıktan sonra bu dersin amacı ve uygulanması ile ilgili öğrenci görüşlerini incelemişlerdir. Yapılan araştırmanın sonucunda, Okul Deneyimi I dersi etkinliklerinin öğrencilere kazandırması istenilen duygu, düşünce ve tecrübelerin gerçekleştiği görülmüştür.

Alakuş, Oral ve Mercin (2005) Türkiye'deki farklı üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarına devam eden öğretmen adaylarının çeşitli değişkenlere göre Okul Deneyimi II dersi uygulamasında yer alan etkinliklerin gerçekleşme düzeyine ilişkin algılarının nasıl olduğunu belirlemek amacıyla bir 276 öğretmen adayı üzerinde bir araştırma yapmışlardır. Araştırmanın sonucunda, Okul Deneyimi-II uygulamasının tam olarak amacına ulaşmadığı, öğretmen adaylarının algılarına göre hiçbir etkinliğin tam düzeyde gerçekleşmediği sonuçlarına varılmıştır.

Özdemir ve Çanakçı (2005) Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Matematik Eğitimi ABD'ndeki 82 tane birinci sınıf öğrencisi üzerinde 2000 yılı bahar döneminde yaptıkları bir araştırmada, Okul Deneyimi I dersinin öğrencilerin çağdaş öğretim anlayışlarını benimsemeleri açısından yararlı olduğu sonucuna varmışlardır. Öğrencilerin, bu dersin sonunda geleneksel öğretim anlayışından vazgeçerek çağdaş öğretim anlayışını benimsedikleri görülmüştür.

Yapıcı ve Yapıcı (2004) Uşak Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği ABD'ndan 49 öğrenci üzerinde Okul Deneyimi I dersi için yaptıkları bir araştırmada, bu dersin etkinliklerinin genel olarak öğrenciler için yararlı olduğu ve etkinliklerin işlevsel olduğunu ancak uygulamada bazı sorunların ortaya çıktığını bulmuşlardır. Öğrenciler, "öğretim yöntemleri, yan branşınızda öğretim yöntemleri, yan branşınızda derslerin gözlenmesi, okul müdürü ve okul kuralları, okul ve toplum ve mikro öğretim teknikleri" etkinliklerini düşük düzeyde yararlı bulmuşlardır. Ancak, öğrenciler diğer etkinlikleri yüksek düzeyde yararlı görmüşlerdir. Araştırmacılar, bu dersin öğretmen kökenli öğretim elemanları tarafından verilmesini önermekteler.

YÖK/Dünya Bankası işbirliği ile eğitim fakültelerinde yeniden yapılanma çalışmalarını, programları yeniden ele alıp düzenlerken öğretim elemanlarının nitelik ve nicelik açısından gelişimini düzenleyemediği düşünülebilir. Örnek olarak; Kızılcılık ve Eser (2000) altı eğitim fakültesindeki özellikle pedagojik formasyon derslerini yürüten 73 öğretim elemanı üzerinde yaptıkları bir araştırmada şu sonuçlara varmışlardır: Öğretim elemanlarının %76.8 Eğitim Bilimleri derslerini vermektedir. Öğretim elemanlarının %54.8'inin verdikleri derslere ilişkin yayını olduğunu, %45.2'sinin verdikleri derslere ilişkin yayınlarının bulunmadığını belirtmişlerdir. Yayın türlerine bakıldığında ise %45.0 ders notu, %30.0 makale, %15.0 tez ve %10.0 kitap şeklindedir.

Öğretim elemanlarının %49.5'inin ders işleme biçiminin düz anlatım yöntemidir. Ayrıca, bu çalışmada "yeniden yapılanmanın" olumlu ve gerekli olduğunu belirtenlerin %29.1 oranında olduğu bulunmuştur.

Demir (2000) yaptığı bir çalışmada ülkemizdeki öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretim elemanı sayılarında bir artış olmasına karşın, bu artışın öğrenci saylarındaki artış bakımından çok yetersiz olduğunu ortaya koymuştur.

Eğitim kurumları toplumların şekillenmesi ve bireylerin sosyalleşmesinde önemli rol oynayan temel kurumlardır. Toplumun geleceğe ilişkin beklentileri okullar aracılığıyla sağlanır. Kalkınmanın ve gelişmiş toplumlar arasında yer alabilmenin yolu kendi içinde bütünleşmiş, geleceğe umutla bakabilen ve bunun için planlar, programlar hazırlayabilen, yapıcı ve yaratıcı bireylerin yetiştirilmesine bağlıdır. Bu doğrultuda, eğitim fakültelerinde verilmekte olan eğitim bilimleri derslerinden öğrencilerin yeterince yararlanıp yararlanamadıklarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi yararlı olacaktır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı, eğitim fakültelerinde verilmekte olan eğitim bilimleri derslerinden öğrencilerin yararlanma düzeylerini mezunların görüşlerine başvurarak araştırmaktır. Bu amacı gerçekleştirmek için aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Sınıf öğretmenliği mezunlarının eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları nedir?
2. Türkçe öğretmenliği mezunlarının eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları nedir?
3. Sosyal Bilgiler öğretmenliği mezunlarının eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları nedir?
4. Resim İş öğretmenliği mezunlarının eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları nedir?
5. Müzik öğretmenliği mezunlarının eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları nedir?

Araştırmanın Yöntemi

Araştırma betimsel tarama modeline dayalı olarak yapılmıştır. Bu yolla, eğitim fakültesi mezunlarının eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden 2004-2005 bahar döneminde mezun olan Sınıf Öğretmenliği, Türkçe Öğretmenliği, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Müzik Öğretmenliği, Resim-İş Öğretmenliği öğrencileri oluşturmaktadır.

Veriler literatür taraması ve anket yoluyla toplanmıştır. Öncelikle, eğitim bilimleri derslerini veren öğretim elemanları ve bu öğretim elemanlarının öğrencileri ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonunda mezunlara uygulanmak üzere anket geliştirilmiştir. Anket üzerinde her anabilim dalı için eğitim bilimleri dersleri ayrı ayrı yerleştirilmiş ve öğrencilerden en çok yararlandıkları üç dersi (X) işareti ile hiç yararlanamadıkları üç dersi (—) işareti ile belirtmeleri istenmiştir.

Verilerin analizinde; betimsel istatistik tekniklerinden olan, kategorik verilerin dağılımını özetlemede kullanılabilen frekans dağılımı kullanılmış ve yüzdeleri de ayrıca belirtilerek tablolaştırılmıştır. Yüzde alma işlemi, ilgili maddeyi işaretleyen öğrenci sayısının ankete katılan öğrenci sayısına oranı ile hesaplanmıştır. Bu yöndeki bulgular ise dağılımın yoğunlaştığı maddeler doğrultusunda yorumlanmıştır.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde; araştırma kapsamına giren, Eğitim Fakültesi'nden mezun olan öğrencilerden elde edilen veriler analiz edilerek yorumlanmıştır. Deneklerden elde edilen veriler ve eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları yüzde dağılımları şeklinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Eğitim Fakültesi'nden 2004-2005 Bahar döneminde mezun olan toplam 644 öğrenciye anket uygulanmıştır. Uygulanan anketlerin anabilim dallarına göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2: Eğitim Fakültesi Mezunlarına Uygulanan Anketin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	f	%
Sınıf Öğretmenliği	337	52.3
Türkçe Öğretmenliği	121	18.7
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	119	18.4
Resim İş Öğretmenliği	47	7.2
Müzik Öğretmenliği	20	3.1
Toplam	644	100.0

Tablo 2'deki veriler, en çok ankete katılan öğrencilerin %52.3 oranıyla Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'ndan olduğunu göstermektedir. Tablo 3'de Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesinden mezun olan öğrencilerin eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranları verilmiştir. Ancak, Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı'nda "Özel Öğretim Yöntemleri I ve II" dersleri "Türkçe Öğretimi Matematik Öğretimi I ve II, Fen Bilgisi Öğretimi I ve II, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi I ve II" şeklinde alan dersleri arasında yer alması nedeniyle "Özel Öğretim Yöntemleri I ve II" dersleri için Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı mezunlarının görüşleri hesaplamaya alınmamıştır.

Tablo 3: Eğitim Fakültesi Mezunlarının Öğretmenlik Formasyon Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve Hiç Yararlanmadıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanılan		Hiç Yararlanılmayan	
	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	97	15.0	337	52.3
Okul Deneyimi I	199	30.9	140	21.7
Gelişim ve Öğrenme	338	52.4	79	12.2
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	169	26.2	225	34.9
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	91	14.1	203	31.5
Sınıf Yönetimi	292	45.3	83	12.8
Okul Deneyimi II	182	28.2	59	9.1
Rehberlik	199	30.9	102	15.8
Öğretmenlik Uygulaması	210	32.6	49	7.6
Özel Öğretim Yöntemleri I ve II	64	9.9	98	15.2

Tablo 3'deki verilere göre, mezunların eğitim fakültesindeki öğrenimleri sı-

rasında en çok yararlandıkları dersler sırasıyla %52.4 oranıyla Gelişim ve Öğrenme dersi, %45,3 oranıyla Sınıf Yönetimi dersi ve %32.6 oranıyla Öğretmenlik Uygulaması dersidir. Hiç yararlanılmayan dersler ise %52.3 oranıyla Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi, %34.9 oranıyla Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi ve %31.5 oranıyla da Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersidir. Mezun olan bütün öğrencilerden alınan bu verilerden sonra mezun oldukları anabilim dallarına göre Eğitim Bilimleri derslerinden en çok yararlanma ve hiç yararlanamama oranlarının incelenmesinde yarar vardır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 4: Sınıf Öğretmenliği Mezunlarının Öğretmenlik Formasyon Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve Hiç Yararlanmadıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanılan		Hiç Yararlanılmayan	
	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	37	10.9	208	61.7
Okul Deneyimi I	108	32.0	79	23.4
Gelişim ve Öğrenme	189	56.0	54	16.0
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	101	29.9	133	39.4
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	45	13.5	121	35.9
Sınıf Yönetimi	194	57.5	34	10.0
Okul Deneyimi II	106	31.4	29	8.6
Rehberlik	101	29.9	59	17.5
Öğretmenlik Uygulaması	121	35.9	22	6.5

Sınıf Öğretmenliği mezunları için düzenlenen Tablo 4'teki verilere göre en çok yararlanan dersler sırasıyla %57.5 oranıyla Sınıf Yönetimi, %56.0 oranıyla Gelişim ve Öğrenme ve %35.9 oranıyla Öğretmenlik Uygulaması dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla %61.7 oranıyla Öğretmenlik Mesleğine Giriş, %39.4 oranıyla Öğretimde Planlama ve Değerlendirme ve %35.9 oranıyla Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersleridir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 5: Türkçe Öğretmenliği Mezunlarının Öğretmenlik Formasyon Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve Hiç Yararlanmadıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanılan		Hiç Yararlanılmayan	
	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	19	15.7	62	51.2
Okul Deneyimi I	42	34.7	17	14.0
Gelişim ve Öğrenme	75	61.9	12	9.9
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	13	10.7	56	46.2
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	20	16.5	28	23.1
Sınıf Yönetimi	42	34.7	12	9.9
Okul Deneyimi II	34	28.0	6	4.9
Rehberlik	31	25.6	12	9.9
Öğretmenlik Uygulaması	46	38.0	8	6.6
Özel Öğretim Yöntemleri I ve II	26	21.4	39	32.2

Türkçe Öğretmenliği mezunları için düzenlenen Tablo 5'teki verilere göre en çok yararlanan dersler sırasıyla %61.9 oranıyla Gelişim ve Öğrenme, %38.0 Öğretmenlik Uygulaması, %34.7 oranıyla Sınıf Yönetimi ve Okul Deneyimi I dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla %51.2 oranıyla Öğretmenlik Mesleğine Giriş, %46.2 oranıyla Öğretimde Planlama ve Değerlendirme ve %32.2 oranıyla Özel Öğretim Yöntemleri I-II dersleridir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 6: Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Mezunlarının Öğretmenlik Formasyon Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve Hiç Yararlanmadıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanan		Hiç Yararlanılmayan	
	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	20	16.8	49	41.1
Okul Deneyimi I	36	30.2	29	24.3
Gelişim ve Öğrenme	76	63.8	6	5.0
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	34	28.5	31	26.0
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	16	13.4	37	31.0
Sınıf Yönetimi	37	31.0	26	21.8
Okul Deneyimi II	35	29.4	19	15.9
Rehberlik	37	31.0	22	18.4
Öğretmenlik Uygulaması	25	21.0	13	10.9
Özel Öğretim Yöntemleri I ve II	25	21.0	29	24.3

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunları için düzenlenen Tablo 6'daki verilere göre en çok yararlanan dersler sırasıyla %63.8 oranıyla Gelişim ve Öğrenme, %31.0 oranıyla Sınıf Yönetimi ve %31.0 oranıyla Rehberlik dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla %41.1 oranıyla Öğretmenlik Mesleğine Giriş, %31.0 oranıyla Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ve %26.0 oranıyla Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersleridir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 7: Resim İş Öğretmenliği Mezunlarının Öğretmenlik Formasyon Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve Hiç Yararlanmadıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanan		Hiç Yararlanılmayan	
	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	12	25.5	13	27.6
Okul Deneyimi I	7	14.8	15	31.9
Gelişim ve Öğrenme	28	59.5	6	12.7
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	15	31.9	4	8.5
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	8	17.0	10	21.2
Sınıf Yönetimi	12	25.5	8	17.0
Okul Deneyimi II	5	10.6	2	4.2
Rehberlik	26	55.3	3	6.3
Öğretmenlik Uygulaması	11	23.4	4	8.5
Özel Öğretim Yöntemleri I ve II	12	25.5	23	48.9

Resim İş Öğretmenliği mezunları için düzenlenen Tablo 7'deki verilere göre en çok yararlanan dersler sırasıyla %59.5 oranıyla Gelişim ve Öğrenme, %59.3 oranıyla Rehberlik ve %31.9 oranıyla Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla %48.9 oranıyla Özel Öğretim Yöntemleri I-II, %31.9 oranıyla Okul Deneyimi I ve %27.6 oranıyla Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersleridir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 8: Müzik Öğretmenliği Mezunlarının Öğretmenlik Formasyon Derslerinden En Çok Yararlandıkları ve Hiç Yararlanmadıkları Dersler

Dersler	En Çok Yararlanan		Hiç Yararlanılmayan	
	f	%	f	%
Öğretmenlik Mesleğine Giriş	9	45.0	5	25.0
Okul Deneyimi I	6	30.0	—	—
Gelişim ve Öğrenme	12	60.0	1	5.0
Öğretimde Planlama ve Değerlendirme	6	30.0	1	5.0
Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme	2	10.0	7	35.0
Sınıf Yönetimi	7	35.0	3	15.0
Okul Deneyimi II	2	10.0	3	15.0
Rehberlik	4	20.0	6	30.0
Öğretmenlik Uygulaması	7	35.0	2	10.0
Özel Öğretim Yöntemleri I ve II	1	5.0	7	35.0

Müzik Öğretmenliği mezunları için düzenlenen Tablo 8'deki verilere göre en çok yararlanan dersler sırasıyla %60.0 oranıyla Gelişim ve Öğrenme, %45.0 oranıyla Öğretmenlik Mesleğine Giriş ve %35.0 oranıyla Sınıf Yönetimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla %35.0 oranıyla Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ve Özel Öğretim Yöntemleri I-II, %30.0 oranıyla Rehberlik dersleridir.

Öğrencilerin eğitim bilimleri derslerinden yararlanamama nedenleri incelendiğinde: Sınıf öğretmenliği mezunu öğrencilerin %44,2 si derslerin kendisinin ilgisini çekmediğini, %46'sının da öğretim elemanlarının kullandığı öğretim yöntemlerinden kaynaklandığını; Türkçe öğretmenliği mezunu öğrencilerin ise %43'ü öğretim elemanlarının kullandığı öğretim yöntemlerinden, %33,9'u da öğretim elemanı ile yaşanan iletişim sorunundan kaynaklandığını; Sosyal bilgiler öğretmenliği mezunlarının da %41,2'si öğretim elemanlarının kullandığı öğretim yöntemleri, %33,6'sı ise derslerin kendisinin ilgisini çekmediğini; Resim iş öğretmenliği mezunlarının %38,3'ü derslerin kendisinin ilgisini çekmediğini, %36,2'si öğretim elemanlarının kullandığı öğretim yöntemlerinden kaynaklandığını; Müzik öğretmenliği mezunları ise %50 oranında dersler benim ilgimi çekmedi, %45 oranında da sınıfların ısı sorunundan kaynaklandığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin yararlanmadıkları dersler için verdikleri öneriler incelendiğinde sırasıyla şöyledir: Alanında uzman ve dersi okutmaya yeterli kişilerin ders vermesini, fakültede teknoloji sınıflarının oluşturulmasını, derslerin KPSS sınavına yönelik işlenmesini ve demokratik bir eğitim ortamı oluşturulmasını önermişlerdir.

Tartışma ve Sonuç

Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden 2004-2005 bahar döneminde mezun olan öğrencilerin eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranlarına göre mezunların eğitim fakültesindeki öğrenimleri sırasında en çok yararlandıkları dersler "Gelişim ve Öğrenme, Sınıf Yönetimi ve Öğretmenlik Uygulaması" dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler ise "Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" dersleridir. Öğrencilerin mezun oldukları anabilim dallarına göre eğitim bilimleri derslerinden yararlanma oranlarına bakıldığında durum şöyledir:

Sınıf Öğretmenliği mezunlarının en çok yararlandıkları dersler sırasıyla "Sınıf Yönetimi, Gelişim ve Öğrenme, Öğretmenlik Uygulaması" dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla "Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme ve Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme" dersleridir.

Türkçe Öğretmenliği mezunlarının en çok yararlandıkları dersler sırasıyla "Gelişim ve Öğrenme, Öğretmenlik Uygulaması ve Sınıf Yönetimi ve Okul Deneyimi I" dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla "Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme ve Özel Öğretim Yöntemleri I-II" dersleridir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenliği mezunlarının en çok yararlandıkları dersler sırasıyla "Gelişim ve Öğrenme Sınıf Yönetimi ve Rehberlik" dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla "Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ve Öğretimde Planlama ve Değerlendirme" dersleridir.

Resim İş Öğretmenliği mezunlarının en çok yararlandıkları dersler sırasıyla "Gelişim ve Öğrenme, Rehberlik ve Öğretimde Planlama ve Değerlendirme" dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla "Özel Öğretim Yöntemleri I-II, Okul Deneyimi I ve Öğretmenlik Mesleğine Giriş" dersleridir.

Müzik Öğretmenliği mezunlarının en çok yararlandıkları dersler sırasıyla "Gelişim ve Öğrenme, Öğretmenlik Mesleğine Giriş ve Sınıf Yönetimi ve Öğretmenlik Uygulaması" dersleridir. Hiç yararlanılmayan dersler incelendiğinde sırasıyla "Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Özel Öğretim Yöntemleri I-II ve Rehberlik" dersleridir.

Anabilim dallarına göre inceleme yapıldığında öğrencilerin yararlandıkları ve yararlanamadıkları dersler farklılık göstermektedir. Ancak, genel olarak öğrencilerin Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ve Özel Öğretim Yöntemleri I-II derslerinden yararlanamadıklarını sonucuna varılabilir. Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi; eğitimde program geliştirme, öğretim yöntemleri, planlama ve ölçme ve değerlendirme gibi dört ayrı uzmanlık alanının birleşimi olan bir ders niteliğindedir. Bir öğretim elemanının hem ölçme ve değerlendirme hem de eğitimde program geliştirme uzmanı olması zor bir durumdur. Çağdaş bilimsel çalışmalar bireyleri daha küçük ve özel alanlarda uzmanlaşmaya yöneltmektedir. Dolayısıyla böyle bir dersin tek bir öğretim elemanı tarafından verilmesi öğretim elemanı açısından sıkıntılar yaratacaktır.

Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi Eğitim Felsefesi, Eğitim Tarihi ve Eğitim Sosyolojisi derslerinin bir harmanlanmış hali olarak düşünülür ise bu dersin bir öğretim elemanı tarafından verilmesi de sorun yaratabilir. Ayrıca, öğretmen adaylarında

eğitim kültürü oluşturabilmek için daha detaylı Eğitim Tarihi, Eğitim Sosyolojisi ve Eğitim Felsefesi dersleri verilmelidir. Bu anlamda, haftada üç saat olarak programda yer alan Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi yetersiz kalmaktadır ve Dönmez'in (1998) "yeniden yapılandırma ile eğitim bilimleri alanının yok sayıldığı" düşüncesi kabul edilebilir.

Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersinin 2 saat teori ve 2 saat uygulama olmak üzere toplam 4 saat olması, bu ders için eğitim fakültelerinde yeterli fiziki donanımın bulunamaması öğrencilerin bu dersten yararlanamamasına neden olabilir. Özel Öğretim Yöntemleri dersleri bazı fakültelerde eğitim bilimleri alanında uzmanlaşmış öğretim elemanları tarafından verilirken bazı fakültelerde branş öğretim elemanları tarafından verilmektedir. Özel öğretim yöntemlerinin alanın öğretimi-ne yönelik ders olduğu, bu nedenle de eğitim bilimleri öğretim elemanlarının bu dersleri vermesinin doğru olmayacağı düşüncesi vardır. Ancak, bilim dünyasında her bir alanın öğretimine yönelik öğretim yöntemleri geliştirilmemiştir. Eğitim bilimleri alanında ortaya konulan sırasıyla genelden özele doğru "öğretim modelleri, öğretim stratejileri, öğretim yöntemleri ve öğretim teknikleri" vardır (Taşpınar, 2005, 9). Bilimin herhangi bir alanında uzmanlaşmış bir öğretim elemanının özel öğretim yöntemleri derslerini verebilmesi için eğitim bilimlerinin bu alanında da uzmanlaşmasını gerektirecektir. Kızılçelik ve Eser'in (2000) altı eğitim fakültesinde yaptığı çalışmada, pedagojik formasyon derslerini veren öğretim elemanlarının %76.8 olduğunu ve %45.2'sinin verdikleri derslere ilişkin yayınlarının bulunmadığını bulmuşlardır. Bu durumda özel öğretim yöntemleri dersini veren öğretim elemanlarının yeterince uzman olmadığı söylenebilir.

Öğrencilerin eğitim bilimleri derslerinden yararlanamama nedenleri incelendiğinde, öğretim elemanlarının kullandığı öğretim yöntemlerinden kaynaklandığını belirtmeleri ilginçtir. Kızılçelik ve Eser'in (2000) yaptığı çalışmada öğretim elemanlarının %49.5'inin ders işleme biçiminin düz anlatım yöntemi olduğu bulunmuştur. Düz anlatım yönteminin öğrencilerin akademik başarıları için diğer çağdaş öğretim yöntemlerinden daha zayıf etkiye sahip olduğu bilinmektedir.

Okul Deneyimi I dersi için elde edilen bulguların Özdemir ve Çanakçı'nın (2005), Korkmaz ve Akbaşı'nın (2001) ve Yapıcı ve Yapıcı'nın (2004) bulguları ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Resim İş Eğitimi ABD'ından mezun olan öğrenciler ise tam aksine bu dersten yararlanamadıklarını belirtmişlerdir. Alakuş, Oral ve Mercin'in (2005) yaptığı çalışmada da Resim İş Öğretmeni adaylarının Okul Deneyimi II dersinden tam olarak yararlanamadığı bulunmuştur.

Eğitim fakültelerinin öğretmen yetiştirme programlarının dersler, konuları, içerikleri ve bütünsellik özellikleri bakımından gereken nitelik ve özelliklere sahip öğretmenleri yetiştirmekten uzak olduğu gerekçesi ile yeniden yapılanma çalışmaları yapılmıştır. Ancak, eğitim fakültelerinde yeniden yapılanma çalışmaları ile eğitim bilimlerinin temel derslerinden olan "Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme ve Özel Öğretim Yöntemleri I-II" derslerinden eğitim fakültesi mezunlarının yararlanamadıkları bu araştırma ile bulunmuştur. Bu bulgulara dayanılarak, program geliştirme çalışmalarında yeterli bir hedef ve ihtiyaç analizi yapılmadığı düşünülebilir.

Öneriler

- Eğitim bilimleri dersleri uzman öğretim elemanları tarafından verilmelidir. Ayrıca, eğitim bilimleri derslerinin içeriği, kapsamı ve bu dersi verecek olan öğretim elemanın nitelikleri yeniden açık bir şekilde tanımlanmalıdır
- Öğretmenlik Mesleğine Giriş dersi üst sınıflarda haftada 3'er saatlik Eğitim Felsefesi, Eğitim Sosyolojisi ve Eğitim Tarihi dersleri ile desteklenebilir.
- Okul Deneyimi I dersi öğretmen kökenli öğretim elemanları tarafından verilmelidir.
- Gelişim ve Öğrenme dersi programda aynı şekilde kalabilir.
- Öğretimde Planlama ve Değerlendirme dersi en azından "Eğitimde Program Geliştirme, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme ve Genel Öğretim Metotları" şeklinde üç ayrı derse bölünebilir.
- Özel Öğretim Yöntemleri derslerinin I ve II şeklinde verilmesine gerek yoktur. VI. yarıyıda verilen Özel Öğretim Yöntemleri I dersi kaldırılabilir.
- Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme dersi için özel sınıf/laboratuvar oluşturulmalıdır. Haftada 2 saat teori ve 1 saat uygulama şeklinde verilmesi yeterli olabilir.
- Sınıf Yönetimi dersi haftada 3 saat teori olarak verilebilir.
- Okul Deneyimi II dersi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri birleştirilerek Öğretmenlik Uygulaması I ve II şeklinde verilebilir.
- Rehberlik dersi programda aynı şekilde kalabilir.

Kaynakça

- Akyüz, Yahya (1982). **Türk Eğitim Tarihi**. Ankara: A. Ü. Basım ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi.
- Alakuş, Ali Osman., Oral, Behçet ve Mercin, Levent. (2005). Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi II Uygulamasına İlişkin Algıları. **Milli Eğitim**, 168. 20.01.2006'da indirildi. <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/168/index3-alakus.htm>
- Argon, Türkan ve Kanbur, Meriç (2001). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması. **X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi**, 7-9 Haziran 2001 Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Cilt:III, 1662-1672.
- Ataınal, Aydoğın (1994). Türkiye' de İlkokul Öğretmeni Yetiştirme ve Çağdaş Uygulamalar. **Çağdaş Eğitim Dergisi**, 197, 12-13.
- Demir, Kamile (2000). Eğitim Fakültelerinde Nitelik Bunalımı. **Eğitim Araştırmaları**, Mart 2000, 27-30.
- Demirel, Özcan (2003). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme** (5.baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Doğın, Hıfzı ve Kurt, Mehmet (2000). Eğitim Sistemimizde Kuram ve Uygulama İlişkilerinin Değerlendirilmesi. **Eğitim Araştırmaları**, Ekim 2000, 21-30.
- Dönmez, Burhanettin (1998). Eğitim Fakültelerinin Yeniden Yapılandırılması Üzerine Bazı Eleştiriler. **Kuram ve Uygulamada Eğitimi Yönetimi**, 13, 71-78.
- Kızılcık, Sezgin ve Eser, Mehmet (2000). Öğretmen Yetiştirme Düzenimizde Yetiştiricinin Rolü. **Eğitim Araştırmaları**, Ekim 2000, 45-51.
- Korkmaz, İsa ve Akbaşlı, Sait (2001). Okul Deneyimi I Çalışmasının Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi. **Eğitim Araştırmaları**, 5, 1-3.
- Küçükahmet, Leyla (1986). **Öğretim İlke ve Yöntemleri**. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Külahaçlı, G. Şadiye (1984). Öğretmen Yetiştirmede Yeterliliğe Dayalı Eğitim Yaklaşımı. **Eğitim ve Bilim**. Sayı: 82.
- Özdemir, Ş. Ahmet ve Çanakçı, Orhan (2005). "Okul Deneyimi I" Dersinin Öğretmen Adaylarının Öğretim-Öğrenme Kavramlarına ve Öğretmen-Öğrenci Rollerine Bakış Açuları Üzerindeki Etkileri. **İlköğretim-Online**, 4(1), 73-80. 30.10.2005'de indirildi <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Taşpınar, Mehmet (2005). **Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri** (2.baskı). Üniversite Kitabevi, Ankara: Nobel Basımevi.
- Türkoğlu, Adil (1992). Eğitim Yüksek Okullarında Programa İlişkin Sorunlar. **Öğretmen Yetiştiren Kurumların Dünü - Bugünü - Geleceği Sempozyumu**. 1987 Ankara: 480.
- Yapıcı, Şenay ve Yapıcı, Mehmet (2004). Öğretmen Adaylarının Okul Deneyimi I Dersine İlişkin Görüşleri. **İlköğretim-Online**, 3(2), 54-59. 30.10.2005'de indirildi <http://ilkogretim-online.org.tr>
- YÖK (1998). **Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları** Y.Ö.K., Ankara.

OPINIONS OF EDUCATION FACULTY GRADUATES RELATING TO PEDAGOGY COURSES (The Sample of Nigde University)

Ayhan DİKİCİ*

Yasemin YAVUZER**

Rezzan GÜNDOĞDU***

Abstract

The purpose of educational faculties is to train qualified teachers for primary education and secondary education. One of the most important subjects at training a qualified teacher is the teacher training programs. In this paper, it was investigated utilization rates of students from pedagogy courses that are given in educational faculty programs. Related to the purpose, a survey was developed for graduates and the applied to 644 graduates. Survey results were analysed according to the departments of graduates. According to the data, it was found out that students had not utilized from the main courses of pedagogy courses. Suggestions based on the result of the research were reported.

Key Words: Education faculty, graduates, pedagogy courses

---

* Ass. Prof.; Niđe University, Faculty of Education

** Lecturer; Niđe University, Faculty of Education

*** Lecturer; Niđe University, Faculty of Education